

Kainatta hiçbir şey kendiliğinden oluşmuş değildir ve olması da imkansızdır. İnsanların yaptıkları her bir fiil de genel anlamda bir gayeye matuftur. Her nekadar bazı insanlar gayesiz ve sorumsuz davransalar da, bu insanın, insanlık vasfına uygun değildir. İnsan kendinde bulunan akıl cevheriyle diğer varlıklardan farklı kılınmış ve bu farklılığını göstermesi istenmiştir. Bu akıl sayesinde insan yaptığı her işi sorgular ve sorgulaması da gerekir. Neden ben, fakir, cahil ve sosyal statüsü düşük bir aileden geldim? Hatta bazen insan dünyaya kendisinin gelmesine sebep olan anne ve babasını dahi sorgular. Kısaca her şeyi sorgulama durumunda olan insanın tarih süreci içerisinde beklide en az sorguladığı şey batıl inanışlar ve hak din hariç taptığı putlar vs. lerdir.

Büyük peygamber İbrahim (a.s)ın puta tapan toplumuna: "İbrahim, babasına ve milletine: «Bu tapınıp durduğunuz heykel ler nedir?» demişti. Onlar: «Biz atalarımızı bunlara tapar bulduk» dediler. İbrahim: «And olsun ki sizler de babalarınız da apaçık bir sapıklık içindesiniz» dedi."1 Ayetten, puta tapan o topluluk neden putlara tapındıklarını sorgulamadan gözü kapalı olarak taklitte buldukları anlaşılmaktadır. Kur'an Yüce Allah'ın varlığını gözü kapalı olarak kabul etmelerini değil, tefekkür ederek ve akıllarını kullanarak inanmalarını istemektedir.2 Biz hak dinin salikleri olarak neden bu dine inanıyor ve neden Allah'a itaat ediyoruz konusunu birkaç maddede izah etmeye çalışalım:

1- Allah Teala bizi yoktan yaratan, bizleri doyuran, giydiren, nimetleri bizlere bahşetmesi sebebiyle de velimizdir. Bütün nimetleri bizlere bahşeden böyle bir velinin davetine "buyur" demeden başka ne olabilir? İbrahim (a.s)ın ifadelerinin yer aldığı şu ayetlerde: "İbrahim dedi ki: İyi ama, ister sizin, ister önceki atalarınızın; neye taptığınızı (biraz olsun) düşündünüz mü? Sizin ve eski atalarınızın?» İyi bilin ki onlar benim düşmanımdır; ancak âlemlerin Rabbi (benim dostumdur); Beni yaratan ve bana doğru yolu gösteren O'dur. Beni yediren, içiren O'dur. Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur. Benim canımı alacak, sonra beni diriltecek O'dur. Ve hesap günü hatalarımı bağışlayacağını umduğum O'dur."3 İbrahim (a.s) onların putlarının tapınmayı hak etmediklerini, kendi Rabbisinin ise zikrettiği gerekçelerden dolayı itaat edilmeye layık olduğunu ispat ediyor. Bir başka gerekçesinde de: "Allah kendisine mülk (hükümdarlık ve zenginlik) verdiği için şımararak Rabbi hakkında İbrahim ile tartışmaya giren (Nemrut'u) görmedin mi! İşte o zaman İbrahim: Rabbim hayat veren ve öldüren, dedi. O da: Hayat veren ve öldüren benim, dedi. İbrahim: Allah güneşi doğudan getirmektedir; haydi sen de onu batıdan getir, dedi. Bunun üzerine kâfir apışıp kaldı. Allah zalim kimseleri hidayete erdirmez."4

2- Allah Teala insanı, insanlığına yaraşır bir şekilde hükümlerde adalet sağlama özelliğini vermiş ve güzel ahlakla da bezeterek diğer varlıklardan farklı bir özellikte yaratması O'na itaati gerekli kılmaktadır. Zira insanların dışındaki varlıklar bu gibi güzel meziyetlerle donatılmış değildir. Neyin iyi neyin kötü olduğunu kavrama yetisinde olan insanın, kendisine bu özellikleri

verenden başkasına itaat etmesi akılla bağdaşmamaktadır. Bir ayette Yüce rabbimiz: “Onlar bir kötülük yaptıkları zaman: «Babalarımızı bu yolda bulduk. Allah da bize bunu emretti» derler. De ki: Allah kötülüğü emretmez. Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz? De ki: Rabbim adaleti emretti. Her secde ettiğinizde yüzlerinizi O'na çevirin ve dini yalnız Allah'a has kılarak O'na yalvarın. İlk sizi yarattığı gibi (yine O'na) döneceksiniz.”⁵ Allah peygamberine ve onun şahsında bütün insanlığa “adaleti emretmiştir.” Adalet, inançta ve yaşayışta doğruluğu, dengeli ve ölçülü olmayı gerektirir. Bunun için ibn Abbas bu ayetteki “kıst” kelimesini “lailahe illallah” yani “Allahtan başka tanrı bulunmadığını kabul ve ikrar etmek” şeklinde yorumlamıştır.⁶

3- İnsanın Allah Tealaya karşı gelmekten sakınması ve hukukuna riayet etmesinin, insanı dünya heva ve hevesine karşı korumasını ve şeytanın hilesine karşı uyanık ve tedbirli olmasını sağlar. Böyle davranan bir kul Rabbisinden yardım alır. “Ey iman edenler! Eğer Allah'tan korkarsanız O, size iyi ile kötüyü ayırdedecek bir anlayış verir, suçlarınızı örter ve sizi bağışlar. Çünkü Allah büyük lütuf sahibidir.”⁷ Allah'tan korkan bir kula nimet olarak “Furkan” nimeti bahşedilir. “Furkan”, hak ile batılı karıştırmayan ve müminin yolunu aydınlatacak bir basiret olduğunu bilmekteyiz. Bu öyle bir nurdur ki, kul bu nurla yürürken kaymaz ve şeytanın mekrinden emin olur. Kurtulmak isteyen her bir müslümanın bu nura ihtiyacı vardır. Bir başka ayette de: “Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve Peygamberine inanın ki O, size rahmetinden iki kat versin ve size ışığında yürüyeceğiniz bir nûr lütfetsin; sizi bağışlasın. Allah, çok bağışlayan, çok esirgeyendir.”⁸

4- İman ve Salih amelin istenmesi, kulun dünyada mutlu ve rahat yaşamasına ve yeryüzüne varis olmasına sebep olacaktır. İnsan tabiatı gereği peşin olanı sever ve yaptığı için karşılığını hemen almak ister. Dünyaya karşı aşırı derecede meyilli olması da bundan kaynaklanmaktadır. Bir ayette: “Hayır! Doğrusu siz, çarçabuk geçeni (dünya hayatını ve nimetlerini) seviyor, ahireti bırakıyorsunuz.”⁹ Dünyada da bir insan rızkının bol olmasını istiyorsa çokça istiğfar etmeli ve Salih amellerde bulunmalıdır. Nuh (a.s) kavmine hitaben: “Dedim ki: Rabbinizden mağfiret dileyin; çünkü O çok bağışlayıcıdır. (Mağfiret dileyin ki,) üzerinize gökten bol bol yağmur indirsin, Mallarınızı ve oğullarınızı çoğaltsın, size bahçeler ihsan etsin, sizin için ırmaklar akıtsın.”¹⁰ Bizler gerçek manada kul olabilsek Yüce Allah yeryüzünü bizlerin hizmetine sunacağını beyanla: “Andolsun Zikir'den sonra Zebur'da da: «Yeryüzüne Salih (iyi) kullarım vâris olacaktır» diye yazmıştık.”¹¹ Bir başka ayette de: “Allah, sizlerden iman edip iyi davranışlarda bulunanlara, kendilerinden öncekileri sahip ve hakim kıldığı gibi onları da yeryüzüne sahip ve hakim kılacağını, onlar için beğenip seçtiği dini (İslâm'ı) onların iyiliğine yerleştirip koruyacağını ve (geçirdikleri) korku döneminden sonra, bunun yerine onlara güven sağlayacağını vâdetti. Çünkü onlar bana kulluk ederler; hiçbir şeyi bana eş tutmazlar. Artık bundan sonra kim inkâr ederse, işte bunlar asıl büyük günahkârlardır.”¹²

5- Bizlerden kulluk isteyen yüce zat bunun karşılığında ahirette büyük nimet ve mükafat vaat etmektedir. Allahtan başkasına kulluk yapanların yaptıkları nesnelere ahiret hesabına onlara ne

vaat etmektedir? İslam da mükâfatta cezada hem dünyevi hem de uhrevidir. Beşerin ürettiği her ne olursa olsun sadece dünyaya yöneliktir. Ahiret inancı gaybi bir olay olması nedeniyle inanalar hariç, beşerin buna akli ermediğinden ve imkanı dahilinde olmadığından böyle bir vaadde bulunması da düşünülemez. Yüce Rabbimiz ahiret nimetlerinden bahsederken: “O insanların etrafında öyle ölümsüz genç nedîmler dolaşır ki, onları gördüğünde, etrafa saçılıp dağılmış inciler sanırsın. Ne yana bakarsan bak, (yığınla) nimet ve ulu bir saltanat görürsün. Üzerlerinde yeşil ipekten ince ve kalın elbiseler vardır; gümüş bilezikler takınmışlardır. Rableri onlara tertemiz bir içki içirir. (Onlara şöyle denir:) Bu, sizin için bir mükâfattır. Sizin gayretiniz karşılığını bulmuştur.”¹³ Cennet nimetleri ile alakalı Kur'an da onlarca ayet mevcuttur. Sahbe-i kiram efendilerimizin Allah yolunda mallarını ve canlarını feda etmelerinin arka planında ahireti görüyor gibi olmalarından kaynaklanmaktadır.

Allah bizleri onların yolundan ayırmasın.

Amin.

-
- 1 - Enbiya, 21/52,54,
 - 2 - Konu ile ilgili ayetler için bk. Bakara, 164; Nahl, 3-21 ve pek çok ayet mevcuttur.,
 - 3 - Şuara, 75-82,
 - 4 - Bakara, 258,
 - 5 - A'raf, 28-29,
 - 6 - Kur'an yolu, 2/ 516-517,
 - 7 - Enfal, 29,
 - 8 - Hadid, 28,
 - 9 - Kiyame, 20-21,
 - 10 - Nuh, 10-13,
 - 11 - Enbiya, 105, 12 - Nur, 55, 13 - İnsan, 19-22